

בליווי תכנית תלפיות

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
האגף למחוננים ולמצטיינים

תכנית נחשון

כללי

תכנית נחשון הינה תכנית לפיתוח ולטיפוח נוער עתיר כישרונות וערכי ליצירת פוטנציאל לעתודה מובילה למדינת ישראל. התכנית יונקת את תפישת החינוך וההכשרה שלה מתכנית העילית הצבאית-אקדמית תלפיות ומתבצעת במסגרת כיתות מדעיות ייעודיות, כיתות נחשון בחטיבות העליונות. התפישה החינוכית של התכנית מבוססת על למידה ועל פיתוח מנהיגות עצמית של התלמידים בהובלת המחנך-המנהיג. התכנית מתאפיינת בפיתוח מקביל ומאוזן של שלושה בסיסי כוח: השכלתי – התנהגותי – ערכי, היוצרים ביחד שלם הגדול מסכום חלקיו.

תכנית מסד – נחשון, מתבססת על אותם עקרונות של תכנית נחשון, והיא פועלת בחטיבות הביניים. התכנית מותאמת לגיל התלמידים.

מי מתאים להיות בכיתת נחשון?

התכנית מתאימה לאותם תלמידים הרואים עצמם הופכים בעתיד למובילים חושבים בחברה, ולכן מעוניינים ונדרשים בנוסף ללימודים הרגילים גם להעצמה כוללת בכל בסיסי הכוח הנדרשים למובילים, ובמיוחד: תשתית אישיותית וערכית מתאימה להובלה, רוחב אופקים כללי בדגש על תחומי המדעים, חוויות לימודיות וחברתיות שונות מהמקובל בבית הספר, ופיתוח יכולת החשיבה, הלימוד, ההתמודדות והניתוח של נושאים רבים.

התכנית מחפשת במיוחד אחר אותם תלמידים שיש להם תחומי עניין רחבים בנוסף ללימודים המדעיים בביה"ס, כמו נגינה או שירה, ספורט, תנועות נוער, או חוגי העשרה מסוגים שונים, ורואים בכך חלק משמעותי מחייהם ומהתפתחותם. התכנית שואפת שבוגריה יצטיינו במגוון כיווני התפתחות בתחומים המקצועיים, הנסמכים על חשיבה מדעית, על מקוריות, על יצירתיות, ועל כישורי מובילות, יזמות ומנהיגות. הבוגר יהיה אזרח תורם ומוביל תוך מחויבות לחברה, לעם ולמדינה.

עקרונות היסוד של תפישת החינוך וההכשרה

החינוך וההכשרה של תכנית נחשון מותווית מדמות הבוגר של התכנית ושואבת את עקרונותיה מתפישת ההכשרה של תכנית תלפיות כפי שהיא מותאמת לבתי הספר ולגילאים המדוברים.

1. תכנית בית ספרית

תכנית נחשון במהותה הינה תכנית בית ספרית הפועלת בכיתת אם ייעודית מדעית. התכנית מתבססת באופן מלא על תכנית הלימודים הרגילה של בית-ספר, ובאה כתוספת וכהעצמה מעבר לתכנית הלימודים.

2. התמקדות והעמקה בשלושה בסיסי כוח במהלך יום ייעודי בשבוע

מערכת השעות של כיתת נחשון נבנית כך שיום קבוע בשבוע מוקדש באופן מלא לפעילות הייחודית של התכנית, המשקפות חינוך ולמידה בשלושת בסיסי הכוח: ההשכלתי, האישיותי והערכי.

3. הובלה של המחנך-המנהיג במוקד הכיתה

מחנך-מנהיג הכיתה משמש בכיתת נחשון כדמות מפתח. הוא המוביל שלה, הוא המחולל את כלל תהליכי ההעצמה, הוא המקשר והמחבר את ההכשרות בשלושת בסיסי הכוח באמצעות תכנית החינוך המיוחדת, ומקדיש זמן רב לכיתה כמכלול ולתלמידים כפרטים. תפקידיו של המחנך-המנהיג, בנוסף לתפקידיו

בכיתה, הם לפתח ולהעצים את תלמידיו, להיות הבונה, האחראי והמוציא לפועל של תכנית ההכשרה הייחודית של הכיתה, ליצור את ההקשר והמשמעות של כל פעילות ולהיות הגורם המפעיל והמנחה את כלל העשייה והפעילויות במסגרת תכנית ההכשרה והחינוך המיוחדת של כיתת נחשון.

4. הכשרה אקטיבית

הבסיס להכשרה האקטיבית בתכנית נחשון הוא הצוות. הכיתה מחולקת לצוותים הנושאים באחריות לפעילות השוטפת של הכיתה. חוויה זו נותנת לתלמידים הזדמנות לתרום ולהיתרם, לבצע משימות מורכבות שהפרט אינו מסוגל לבדו ולהתנסות במנהיגות והובלת אנשים במסגרת תפקיד ראש הצוות.

ההכשרה והלימוד בתכנית נחשון מבוססים במהותם על יצירת תכני הלימוד ע"י התלמידים, תוך כדי תהליך מובנה ומונחה של המחנך-המנהיג. בכל פעילות ייעודית של הכיתה שותפים מספר צוותים של תלמידים, העמלים על יצירתה, הכנתה, הכנת חומרים לקריאה לשאר התלמידים, והפעלת התלמידים. באמצעות שותפות זו בפעילויות ובתהליך הלימוד חווים התלמידים חוויות יסוד חיוביות של למידה עצמית, יצירה, הצלחה ויצירתיות להמשך תהליך הלימוד והפיתוח האישי שלהם.

5. תכנית העצמה אישית

התכנית מובילה את התלמיד ללקיחת אחריות לעתידו בכל התחומים, כאשר המחנך-המנהיג משמש כיועץ ומנחה-בוגר בדרך בה התלמיד בוחר. תכנית ההעצמה האישית נבנית במסגרת שיחות אישיות בין המחנך-המנהיג לתלמיד ומבוססת על תהליך של הערכה עצמית של התלמיד, הבחנה בנקודת עוצמה ובנקודות חולשה, בחירת המקומות בהם התלמיד מבקש להשתפר, קביעת דרך ושיטה לשיפור מתמשך על ידי התלמיד, ולסיום - התחיבות עצמית לביצוע ולהתקדמות.